

Ochrona ludności i obrona cywilna

8. Ochrona ludności i obrona cywilna

The Cell Broadcast System in Poland

Realizacja zadań obrony cywilnej w 2009 r. przebiegała w oparciu o obowiązujące regulacje prawne z jednoczesnym uwzględnieniem zasadniczych kierunków przebudowy systemu bezpieczeństwa obywateli, w tym obrony cywilnej, pod kątem przewidywanych docelowych rozwiązań.

Zasadniczymi osiągnięciami było opracowanie projektu ustawy o ochronie ludności, zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia oraz zasad sporządzania oceny stanu przygotowań Obrony Cywilnej, a także przygotowanie programów doskonalenia obrony cywilnej na lata 2009–2018.

Głównym celem działania obrony cywilnej w 2010 r. będzie zapewnienie prawnych, organizacyjnych i logistycznych warunków ochrony ludności we współdziałaniu z organami i siłami innych elementów systemu bezpieczeństwa państwa.

Projekt ustawy o ochronie ludności

W 2009 r. trwały prace związane z opracowaniem i legislacją ustawy o ochronie ludności, mającej przygotować i dostosować polskie rozwiązania w tej dziedzinie do występujących potrzeb i stosowanych w świecie standardów.

Obecnie przygotowane i przedstawione do planu pracy rządu założenia do projektu ustawy o ochronie ludności, są ważnym krokiem w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa w obliczu współczesnych zagrożeń, zarówno w warunkach pokojowych, jak i w przypadku działań wojennych. System bezpieczeństwa państwa powinien zapewniać sprawne przeciwdziałanie skutkom zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu bez względu na ich źródło. W sytuacji zagrożenia działaniami wojennymi lub katastrofą naturalną, czy spowodowaną przez człowieka, konieczne jest podjęcie tych samych przedsięwzięć, m.in.: ewakuacji ludności, udzielenia pomocy medycznej, zapewnienia poszkodowanej ludności podstawowych warunków przetrwania oraz zabezpieczenia mienia. Należy też zwrócić uwagę, że dotychczasowe uregulowania kładą nacisk na reagowanie (ustawy dotyczące poszczególnych służb, inspekcji i straży), ewentualnie rozciągnięte na fazy przeciwdziałania i odbudowy (ustawa o zarządzaniu kryzysowym). Wszystkie te rozwiąza-

nia cechuje silna centralizacja z dominującą rolą administracji rządowej. Projektowane w założeniach regulacje mają przesunąć punkt ciężkości w dziedzinie długofalowego kształtowania środowiska bezpieczeństwa, tak pojedynczych osób, jak i społeczności lokalnych, na działania decentralizowane i dekoncentrowane, gdzie dominującą rolę pełnią samorządy terytorialne.

Zadania ochrony ludności w UE pozostają w sferze wyłącznych kompetencji państw członkowskich Unii. Władze krajowe dysponują zasobami i zdolnościami reagowania w sytuacjach zagrożeń, których mogą użyć dla wsparcia innych państw członkowskich lub krajów trzecich. Zadania UE to koordynowanie i wspieranie działań narodowych, zwłaszcza w przypadku operacji poza granicami Unii. Rozwiązania przygotowane w założeniach do ustawy zmierzają właśnie w kierunku oczekiwanym i determinowanym przez stosowane rozwiązania w krajach UE.

Istotnym elementem ochrony ludności w projektowanej ustawie powinien być dobrze przygotowany i poinformowany obywatel, któremu należy umożliwić zdobycie wiedzy i umiejętności na temat zachowania się w sytuacjach zagrożenia życia, bądź zdrowia, a także w zakresie ich zapobiegania, określając jego prawa i powinności.

Z oceny faktycznego stanu przygotowania państwa do zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom wynika potrzeba stworzenia jednolitych przepisów prawnych, w jasny sposób określających kompetencje władz, obowiązki obywateli oraz sposoby zwiększania świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony ludności. Istnieje potrzeba czytelnego określenia zadań ochrony ludności w kontekście obowiązujących ustaw: z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, z 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, z 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, z 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej oraz z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

Projekt ustawy ma na celu stworzenie odpowiednich ram dla zapewnienia warunków niezbędnych dla ochrony życia i zdrowia ludzi oraz podstawowych warunków przetrwania, współpracy i współdziałania systemów ratowniczych, organów, służb i innych podmiotów wykonujących zadania ochrony ludności, usprawnienie koordynowania przyjmowania i udzielania pomocy humanitarnej oraz zapewnienie odpowiednich zasobów.

Założenia do projektowanej ustawy kładą duży nacisk na kształtowanie świadomości społeczeństwa oraz promowanie odpowiednich zachowań w obliczu zagrożenia, w celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli oraz zmniejszenia bezpośrednich skutków zagrożeń. Podstawowymi celami do osiągnięcia poprzez uchwalenie ustawy będą:

- zbudowanie adekwatnych do współczesnych czasów i wyzwań zasad funkcjonowania ochrony ludności i obrony cywilnej; wprowadzenie zmian do 29 ustaw, będących najczęściej martwymi, nie stosowanymi przepisami prawa;
- wprowadzenie do stosowania norm prawnych dla funkcjonujących organów państwa i podmiotów wykonujących zadania z zakresu bezpieczeństwa obywateli do systemowego rozwiązywania problemów związanych z ochroną ludności i obroną cywilną;
- stworzenie możliwości długofalowego budowania i podnoszenia świadomości społeczeństwa dotyczącego bezpiecznych zachowań i zasad postępowania w dobie narastających zagrożeń cywilizacyjnych;
- umożliwienie zaplanowanej i skutecznej oraz przewidywalnej reakcji organów i podmiotów właściwych w sprawach ochrony ludności, w przypadku wystąpienia jakichkolwiek klęsk żywiołowych, katastrof i awarii technicznych;
- skoordynowanie działań dotyczących realizacji zadań ochrony ludności, także w zakresie zasad i sposobów wsparcia i pomocy poszkodowanym lub ratownikom, w tym także udzielania pomocy humanitarnej;
- przygotowanie obrony cywilnej na czas wojny poprzez wypełnienie postanowień protokołu dodatkowego do konwencji genewskich;
- zapewnienie spójności polskiego prawa z rozwiązaniami stosowanymi w krajach UE oraz art. 176 c Traktatu Lizbońskiego (jesteśmy jednym z nielicznych nowych krajów nieposiadających nowych regulacji prawnych).

Nowa ustawa umożliwi funkcjonującym organom państwa i organom samorządowym oraz podmiotom wykonującym zadania z zakresu bezpieczeństwa obywateli systemowe rozwiązywanie problemów związanych z ochroną ludności i obroną cywilną, a w szczególności długofalowe budowanie i podnoszenie świa-

domości społeczeństwa w kwestii bezpiecznych zachowań i zasad postępowania w dobie narastających zagrożeń cywilizacyjnych. Umożliwi także zaplanowaną i skuteczną oraz przewidywalną reakcję tych organów i podmiotów w przypadku wystąpienia jakiegokolwiek kataklizmu, katastrofy, awarii, związaną z koniecznością udzielenia wsparcia i pomocy poszkodowanym lub ratownikom.

W założeniach do ustawy ochrona ludności jest rozumiana jako zespół działań podejmowanych przez właściwe organy władzy publicznej, podmioty ratownicze i komponent humanitarny, jak i pojedynczych obywateli, które zmierzają do zapewnienia bezpieczeństwa całemu społeczeństwu. Działania te powinny zminimalizować skutki zdarzeń zagrażających życiu i zdrowiu obywateli, ich mieniu i środowisku naturalnemu.

Proponowane do ustawy zapisy nie mają tworzyć żadnych nowych struktur, lecz wskazywać aktualnie funkcjonujące struktury i organizacje, na których proponuje się oprzeć funkcjonowanie ochrony ludności. Powinny określać odpowiedzialność organów rządowych i samorządowych, a ponadto służb, inspekcji i straży oraz innych podmiotów mających w zakresie swoich kompetencji zadania związane z ochroną ludności. Wszystkie podmioty określone w założeniach do ustawy oraz w innych przepisach prawa, ustawa powinna określać jako podmioty ochrony ludności, a organy właściwe w sprawach ochrony ludności jako organy ochrony ludności.

Ma być ona zatem również aktem prawnym porządkującym i integrującym wszelkie regulacje prawne w tej dziedzinie bez ingerencji w pragmatykę i kompetencję podmiotów realizujących zadania ochrony ludności określonych odrębnymi ustawami.

W proponowanych założeniach przewiduje się możliwość przekazywania części odpowiedzialności z tego zakresu na organy Państwowej Straży Pożarnej, realizującej znaczną część zadań ochrony ludności, zwłaszcza jako organizatora i koordynatora Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

W odniesieniu do istniejącego porządku prawnego, proponowane rozwiązania zawarte w niniejszych założeniach do ustawy o ochronie ludności wprowadzają jasny zakres zadań ochrony ludności, precyzują kompetencje organów administracji publicznej, samorządu terytorialnego, służb i innych podmiotów, wprowadzają nowe propozycje w odniesieniu do obrony cywilnej, regulują w uporządkowany sposób zasady informowania, ostrzegania i alarmowania oraz prawa i powinności obywateli, jak również wprowadzają nowe propozycje w zakresie edukacji i tworzenia programów ochrony ludności.

Należy zauważyć, że część zadań wymienionych w założeniach do ustawy jest już realizowana na bazie innych ustaw. Ich powtórzenie w zakresie przedmiotowym projektowanej regulacji, nie ma na celu dublowania istniejących rozwiązań prawnych, lecz jest zabiegiem ułatwiającym zidentyfikowanie podmiotów ochrony ludności. Podmioty te podlegać będą szczególnym zasadom funkcjonowania po wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej, a w przypadku ogłoszenia mobilizacji, zostaną przekształcone w Obronę Cywilną czasu wojny.

Wytyczne w sprawie opracowania oceny stanu przygotowań obrony cywilnej w województwach

10 lipca 2009 r., Szef Obrony Cywilnej Kraju podpisał wytyczne w sprawie opracowywania oceny stanu przygotowań Obrony Cywilnej w województwach. Dokument ten stanowi wykonanie dyspozycji zawartej w:

- § 2 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U nr 96, poz. 850), który określa, że do zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju należy dokonywanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej województw, powiatów i gmin;
- § 12 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego, który nakłada na Szefa Obrony Cywilnej Kraju obowiązek dokonania oceny przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej oraz przedłożenia jej do akceptacji ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych;
- § 12 ust. 2 pkt 1 lit. a ww. rozporządzenia, który określa, iż do 31 maja w latach parzystych ocena, o której mowa w § 12 ust. 1 pkt 4, będzie przedłożona Radzie Ministrów przez organ sporządzający, czyli przez Szefa Obrony Cywilnej Kraju, jak również do 31 maja w latach nieparzystych, Ministrowi Obrony Narodowej, w celu jego wykorzystania w procesie opracowania raportu o stanie obronności Rzeczypospolitej Polskiej.

Ww. wytyczne stworzą Szefowi Obrony Cywilnej Kraju możliwość pozyskiwania i analizy niezbędnych informacji, pozwalających na wywiązanie się z zadań

na Niego nałożonych, określonych w rozporządzeniach. Ponadto zapewnią możliwość określania prognoz, kierunków zmian i rozwoju w ochronie ludności i obronie cywilnej.

Komórkowy przekaz wiadomości

Trwają prace nad projektem Cell Broadcast System „Komórkowy przekaz wiadomości w Polsce” jako uzupełnienie istniejącego systemu wczesnego ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach.

W 2009 r. uczestniczono w holenderskim projekcie pt. „Wymiana wiedzy i doświadczeń oraz identyfikacja i standaryzacja wymagań (w tym technicznych) – Cell Broadcast for public warning – Sharing knowledge and experiences and identification and standardisation of (technical) requirements”.

Projekt dofinansowany był w ramach programu ramowego pt. „Zapobieganie, przygotowanie i zarządzanie skutkami działań terrorystycznych – Prevention, preparedness and consequence management of terrorism”.

W ramach tej inicjatywy, Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowodziowej, przy współudziale przedstawicieli Biura do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Komendy Głównej PSP, zrealizowało:

- warsztaty pt. „Najlepsze praktyki” (luty 2009 r.), w ramach których ustalono podstawę prawną w projekcie ustawy o ochronie ludności odnośnie możliwości przysyłania krótkich wiadomości tekstowych dla ludności przez operatorów telekomunikacyjnych;
- opracowano model systemu wczesnego ostrzegania z uwzględnieniem technologii Cell Broadcast jako narzędzia uzupełniającego istniejący system ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach;
- grupę roboczą pt. „Sprawy językowe komunikatów alarmowych” (czerwiec 2009 r.), w ramach której zdefiniowano rodzaje komunikatów alarmowych.

Treningi doskonalące znajomość procedur ATP-45B

17 września 2009 r. Szef Obrony Cywilnej Kraju podpisał „Wytyczne do przeprowadzenia treningów doskonalących z zakresu znajomości procedur ATP-45B”. Treningi te mają na celu:

- doskonalenie prognozowania i oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych, biologicznych i chemicznych zgodnie z metodyką ATP-45B;

- doskonalenie formatowania, sporządzania i przesyłania meldunków zgodnie z metodyką ATP-45B;
- podwyższanie gotowości do działania Wojewódzkich Elementów Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania w sytuacji niebezpiecznych uwolnień NBC;
- podwyższanie gotowości do działania Wojewódzkich Elementów Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania w ramach Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania.

Treningi prowadzone są raz na kwartał w czterech województwach. W 2009 r., w listopadzie, przeprowadzony został pierwszy trening, w którym udział wzięły województwa: dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubelskie i lubuskie. Dla każdego województwa zaplanowano trening obejmujący po jednym zdarzeniu nuklearnym i biochemicznym.

Ćwiczenie krajowe systemu wykrywania skażeń i alarmowania pod kryptonimem „PATROL 09”

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 16 października 2006 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. nr 191 z 2006 r. poz. 1415), decyzją nr 566/MON Ministra Obrony Narodowej z 17 grudnia 2008 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw koordynacji, przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania (KSWiSA) pk. „PATROL 09” oraz rozkazem Nr 146/Szkol./SOPBMR Szefa Sztabu Generalnego WP z 13 marca 2009 r. w sprawie przygotowania ćwiczenia Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania pk. „PATROL 09”, w dniach 27–29 października odbyło się jednostronne ćwiczenie dowódczo-sztabowe, szkieletowe, wieloszczeblowe Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania pk. „PATROL 09” na temat: „Działanie wybranych elementów Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania w warunkach zagrożenia skażeniami i skażeń”.

Celem przeprowadzenia ćwiczenia było:

- **doskonalenie** umiejętności wykonywania zadań w zakresie zbierania, przetwarzania i wymiany informacji o sytuacji skażeń przez zespoły zadaniowe poszczególnych resortów wchodzących w KSWSiA;
- **sprawdzenie** umiejętności stosowania przez poszczególne resorty procedur wykorzystywanych w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania KSWSiA i efektywności współdziałania poszczególnych elementów KSWSiA;
- **zbadać** stanu przygotowania i funkcjonowania wybranych elementów oraz podsystemów funkcjonalnych KSWSiA.
W ćwiczeniu uczestniczyli:
 - Rządowe Centrum Bezpieczeństwa;
 - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji;
 - Ministerstwo Obrony Narodowej;
 - Ministerstwo Środowiska;
 - Ministerstwo Zdrowia;
 - Ministerstwo Infrastruktury;
 - Polska Agencja Atomistyki;
 - województwa – wszystkie.
 Z ramienia PSP brały udział:
 - Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej – Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności oraz Biuro do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej;
 - Komenda Wojewódzka PSP w Warszawie – WSKR:
 - Komenda Miejska PSP w Warszawie (Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 6 w Warszawie, Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 8 w Warszawie; Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 11 w Warszawie);
 - Komenda Miejska PSP w Siedlcach – Sekcja Ratownictwa Chemicznego;
 - Komenda Powiatowa PSP w Makowie Mazowieckim – Sekcja Rozpoznania Radiacyjnego Różan;
 - Komenda Powiatowa PSP w Brodnicy – Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Brodnicy.
 - Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie.
 W ćwiczeniu sprawdzono aktualność i przydatność przyjętych procedur działania systemów poszczególnych resortów oraz obieg i wymianę informacji w ramach resortowych systemów wchodzących w skład KSWSiA. W założeniach do ćwiczenia przewidziano pięć epizodów praktycznych, w trzech z nich brały udział jednostki PSP, tj.:
 - wybuch „brudnej” bomby w metrze – Warszawa;
 - rozszczelnienie cysterny przewożącej odpady radioaktywne – Różan;
 - wykolejenie cysterny z amoniakiem – Brodnica.

Szkolenie w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej

Realizacja przedsięwzięć szkoleniowych w 2009 r. odbywała się na podstawie:

1. Wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 21 kwietnia 2009 r. w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

2. Planu pracy Komendy Głównej PSP na 2009 r.

3. Harmonogramu szkoleń centralnych na 2009 r. z zakresu ochrony ludności, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego.

Ogółem w 2009 r. w przedsięwzięciach szkoleniowych z zakresu obrony cywilnej, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego na szczeblu centralnym, uczestniczyły 483 osoby. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 50. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu obrony cywilnej, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego na szczeblu centralnym w 2009 roku

Lp.	Przedsięwzięcie	Liczba osób
1.	Szkolenia centralne dla administracji rządowej i samorządowej z zakresu obrony cywilnej, ochrony ludności:	
	– Szkolenie dla Dyrektorów WBiZK,	25
	– Szkolenie Komendantów Wojewódzkich PSP	20
2.	VI warsztaty „System szkolenia dla potrzeb ochrony ludności”	50
3.	Konferencja „Ochrona dóbr kultury na wypadek szczególnych zagrożeń”	81
4.	Kurs z zakresu upowszechniania międzynarodowego prawa humanitarnego	6
5.	Szkolenie doskonalące teoretyczno-praktyczne dla operatorów radiostacji lotniczych oraz komendantów LFOC	14
6.	Warsztaty dla trenerów dla potrzeb realizacji programu edukacyjnego „Bezpieczne życie”	29
7.	Posiedzenia Rady Programowej ds. ochrony dóbr kultury przed nadzwyczajnymi zagrożeniami	31
8.	Szkolenie dla instruktorów ochrony ludności i obrony cywilnej	29
9.	Szkolenia dla nowo zatrudnionych pracowników w urzędach wojewódzkich, powiatowych i gminnych z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej	92
10.	Konferencja „Obrona Cywilna Kraju – stan obecny i perspektywy”	65
11.	Odprawy szkoleniowe dla przedstawicieli szkół PSP, wydziałów bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego, komend wojewódzkich PSP i ośrodka szkolenia obrony cywilnej	58
Razem		483

Do zasadniczych przedsięwzięć zrealizowanych przez Biuro do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w 2009 r. należy zaliczyć:

1. Nowelizację wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju w sprawie zasad i sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej. Przedmiotowe wytyczne zostały zatwierdzone 21 kwietnia 2009 r. przez Wiesława Leśniakiewicza, Szefa Obrony Cywilnej Kraju.

2. Szkolenie dla dyrektorów wydziałów bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego urzędów wojewódzkich z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej odbyło się w dniach 13–14 maja 2009 r. w Szkole Podoficerskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy. W szkoleniu udział wzięło 25 osób.

Celem szkolenia było:

- przedstawienie zmian organizacyjnych określonych w statucie i regulaminie organizacyjnym KG PSP oraz regulaminie Biura do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej;
- zapoznanie uczestników z projektem ustawy o ochronie ludności;
- przedstawienie zagadnień związanych z systemem szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- przedstawienie wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- przedstawienie najważniejszych aspektów funkcjonowania oraz kierunków dalszego rozwoju systemu informowania, ostrzegania oraz alarmowania ludności;
- przedstawienie rezultatów z warsztatów organizowanych przez Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowodziowej we współpracy z partnerem holenderskim nt. „technologii Cell Broadcast – informowanie społeczeństwa za pomocą telefonów komórkowych”;
- przedstawienie ogólnych zasad funkcjonowania Centrum Antyterrorystycznego funkcjonującego w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz omówienie tematyki zagrożeń związanych ze współczesnym terroryzmem;
- omówienie wytycznych w sprawie zasad opracowania oceny stanu przygotowań Obrony Cywilnej w Polsce;
- omówienie zasad reagowania na zdarzenia radiacyjne;
- zapoznanie uczestników z problematyką międzynarodowych akcji ratowniczych i pomocy humanitarnej;

- omówienie tematyki związanej z przejęciem przez Państwową Straż Pożarną funkcjonowania telefonu alarmowego 112;
- przedstawienie informacji o ostatnich zmianach w projekcie Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie organizacji i funkcjonowania centrów powiadamiania ratunkowego i wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego.

3. Szkolenie dla Komendantów Wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej zorganizowano w dniach 4–5 listopada 2009 r. w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej. W szkoleniu udział wzięło 20 osób.

Celem szkolenia było:

- zapoznanie uczestników ze zmianami organizacyjnymi określonymi w statucie i regulaminie organizacyjnym KG PSP oraz regulaminie Biura do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej;
- zapoznanie uczestników z projektem ustawy o ochronie ludności;
- przedstawienie informacji na temat zagrożeń związanych ze współczesnym terroryzmem;
- zaprezentowanie problematyki związanej z zarządzaniem kryzysowym w dziele administracji rządowej właściwej do spraw ochrony zdrowia;
- omówienie zasad reagowania na zdarzenia radiacyjne oraz współpraca z podmiotami KSRG;
- przedstawienie roli IMiGW w systemie ostrzegania i alarmowania.

4. Organizację VI warsztatów nt: „System szkolenia dla potrzeb ochrony ludności – przygotowanie i prowadzenie ćwiczeń dla struktur obrony cywilnej”. Warsztaty odbyły się w dniach 6–8 lipca 2009 r. w Centralnej Szkole Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie. W warsztatach uczestniczyły 33 osoby.

Celem warsztatów było:

- zapoznanie uczestników z procesem przygotowywania i prowadzenia ćwiczeń w ramach struktur Obrony Cywilnej;
- praktyczne opracowanie koncepcji przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia;
- opracowanie wskazówek w zakresie założeń do przygotowania i przeprowadzenia ćwiczeń w obszarze ochrony ludności i obrony cywilnej.

Podczas części teoretycznej warsztatów przedstawiono następującą tematykę:

- funkcjonowanie Obrony Cywilnej Kraju, tj.: struktura, akty prawne, programy i plany ćwiczeń, instrukcje przygotowania i prowadzenia ćwiczeń, tło taktyczne;

- teoria ćwiczeń, tj.: podstawowe pojęcia i definiowanie ćwiczeń, zasady metodyczne ćwiczeń, podział ćwiczeń, charakterystyka ćwiczeń;
- przygotowanie ćwiczeń, tj.: programowanie, planowanie, organizowanie i struktura kierownictwa ćwiczenia;
- prowadzenie ćwiczeń;
- sprawozdanie i omówienie ćwiczeń;
- zaprezentowanie publikacji pt. „Instrukcja przygotowania i prowadzenia ćwiczeń obronnych w podsystemie niemilitarnym systemu obronnego RP” (W. Kitler, „Metodyka przygotowania i prowadzenia ćwiczeń podsystemu niemilitarnego w systemie obronnym RP”, Wydawnictwo TWO, Warszawa 2006 r.).

Podczas części praktycznej warsztatów, uczestnicy zostali zapoznani z zagadnieniem wydania wytycznych kierownika ćwiczenia dla kierownika zespołu analiz oraz podzieleni na 3 grupy. Grupy miały na celu opracowanie struktury koncepcji przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia z elementem struktury OL i OC.

5. Organizację konferencji pt. „Ochrona dóbr kultury na wypadek szczególnych zagrożeń – integracja systemów bezpieczeństwa”. Konferencja odbyła się w dniach 23–25 września 2009 r. w Szkole Aspirantów PSP w Krakowie. Uczestniczyło w niej 81 osób. Celem konferencji było:

- zapoznanie uczestników z nowymi technologiami stosowanymi w ochronie dóbr kultury;
- przedstawienie problematyki dotyczącej powiadamiania, alarmowania, działań ratowniczych na obiektach zabytkowych – ćwiczenia na obiektach klasztoru w Mogile oraz na drewnianym kościółku w Mogile;
- omówienie bezpieczeństwa pożarowego w obiektach zabytkowych;
- przedstawienie tematu „Ochrona dóbr kultury – nowe wyzwania”.

6. Organizację kursu z zakresu upowszechniania międzynarodowego prawa humanitarnego. Kurs zorganizowano w dniach 19–22 października 2009 r. w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. W szkoleniu udział wzięło 25 osób.

Celem spotkania było zapoznanie uczestników z tematyką dotyczącą:

- genezy, rozwoju oraz podstawowych zasad i norm międzynarodowego prawa humanitarnego;
- statusu kombatanta i statusu jeńca wojennego;
- ochrony rannych, chorych i rozbitków;

- traktowania jeńców wojennych;
- ochrony ludności cywilnej w czasie konfliktów zbrojnych;
- środków prowadzenia działań zbrojnych;
- metod prowadzenia działań zbrojnych;
- ochrony dóbr o charakterze cywilnym;
- specyfiki wojny morskiej i powietrznej;
- międzynarodowych konfliktów zbrojnych;
- ochrony dóbr kultury w czasie konfliktów zbrojnych;
- terroryzmu w międzynarodowych i międzynarodowych konfliktach zbrojnych;
- odpowiedzialności karnej za zbrodnie wojenne w świetle międzynarodowego prawa humanitarnego;
- obrony cywilnej w świetle międzynarodowego prawa humanitarnego;
- roli i zadań Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża oraz Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy.

7. Organizację szkolenia doskonalącego teoretyczno-praktycznego dla operatorów radiostacji lotniczych oraz komendantów lotniczych formacji obrony cywilnej. Szkolenie, które odbyło się w dniach 30 czerwca – 2 lipca 2009 r. w Centralnej Szkole Szybowcowej w Lesznie Wielkopolskim. Zostało zorganizowane przez Biuro do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej KG PSP, we współpracy z Aeroklubem Polskim. W szkoleniu udział wzięło 14 osób z Wydziałów Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędów Wojewódzkich. Podstawą realizacji przedsięwzięcia był „Program szkolenia doskonalącego dla operatorów radiostacji lotniczych pracujących w paśmie lotniczym (117,975–137 MHz)”, zatwierdzony 23 czerwca 2005 r. przez Zastępcę Szefa Obrony Cywilnej Kraju. Program obejmował 22 godziny zajęć dydaktycznych, w tym 8 godzin zajęć teoretycznych oraz 12 godzin ćwiczeń praktycznych. Wykładowcami była kadra instruktorska Centralnej Szkoły Szybowcowej Aeroklubu Polskiego. Celem szkolenia było zapoznanie uczestników z tematami dotyczącymi:

- lotniczych formacji OC;
- regulaminu radiokomunikacyjnego;
- korespondencji radiotelefonicznej;
- zasad radiotelefonii;
- radiokomunikacyjnych urządzeń lotniczych.

Zajęcia praktyczne obejmowały zagadnienia z prowadzenia rozpoznania z powietrza oraz składanie i przyjmowanie meldunków.

8. Organizację warsztatów dla trenerów dla potrzeb realizacji programu edukacyjnego „Bezpieczne życie”. Warsztaty odbyły się w dniach 15–16 października 2009 r. w Szkole Aspirantów PSP w Krakowie.

Celem warsztatów było:

- przygotowanie trenerów do szkolenia nauczycieli nauczania zintegrowanego realizujących program edukacyjny „Bezpieczne życie” w klasach I–III szkół podstawowych na terenie gminy lub miasta, w oparciu o dwa pakiety edukacyjne „Odnaleźć Zgubka” i „Bezpieczny dom”;
- wskazanie potencjalnych zagrożeń życia i zdrowia, sposobów zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom, a także wykształcania u dzieci umiejętności postępowania w trudnych sytuacjach;
- przygotowanie do udzielania pierwszej pomocy, ze szczególnym uwzględnieniem najczęstszych urazów występujących podczas zdarzeń w szkole;
- przedstawienie zasad bezpiecznego korzystania z urządzeń elektrycznych, w oparciu o pakiet edukacyjny „Bezpiecznie z prądem” i „Bezpieczna energia RWE”;
- przedstawienie rozwiązań konstrukcyjnych, zasad działania i montażu czujki dymu;
- zapoznanie z założeniami realizacji projektu Komendy Głównej PSP pt. „Czujka w każdym domu”;
- zwrócenie uwagi na problematykę ochrony przeciwpożarowej w placówkach oświatowych;
- wskazanie właściwych sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru;
- przedstawienie dotychczasowych rozwiązań w zakresie realizacji programu edukacyjnego „Bezpieczne życie” oraz przegląd merytorycznych stron internetowych.

W szkoleniu wzięło udział 29 osób, którym wystawiono stosowne zaświadczenia.

9. Organizację dwóch posiedzeń Rady Programowej ds. ochrony dóbr kultury przed nadzwyczajnymi zagrożeniami. Pierwsze posiedzenie odbyło się 28 kwietnia 2009 r. w Muzeum Pałac w Wilanowie. W posiedzeniu brało udział 13 osób. Podczas posiedzenia:

- przedstawiono informację o zagrożeniach, które mogą wystąpić w Muzeum w Wilanowie;
- zapoznano uczestników z działaniami ratowniczo-gaśniczymi podczas pożaru w Muzeum;
- przedstawiono rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa obiektu;

- omówiono realizację wniosków z posiedzenia z 28 października 2008 r.;
- omówiono nowelizację rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów;
- omówiono organizację i program roboczy konferencji, która odbędzie się we wrześniu w SA PSP w Krakowie;
- przeanalizowano możliwości utworzenia na bazie Centrum Szkolenia Ochrony Ludności i Dóbr Kultury w Krakowie „Elektronicznej biblioteki tematycznej”.

Drugie posiedzenie odbyło się 25 września 2009 r. w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. W posiedzeniu udział wzięło 18 osób. Spotkanie poświęcone było omówieniu następujących zagadnień:

- współpraca między instytucjami kultury i służbami ratowniczymi w zakresie działań zmierzających do minimalizacji zagrożeń;
- przekształcenie Centrum Szkolenia Ochrony Ludności i Dóbr Kultury w Międzynarodowe Centrum Szkolenia Ochrony Ludności i Ochrony Dóbr Kultury w Krakowie;
- organizacja w 2011 r. praktycznych warsztatów dotyczących specyfiki działań ratowniczych w obiektach zabytkowych.

10. Organizację szkolenia dla instruktorów obrony cywilnej. Szkolenie odbyło się w dniach 17–19 czerwca 2009 r. w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie zgodnie z programem zatwierdzonym 29 maja 2009 r. przez Zastępcę Szefa Obrony Cywilnej Kraju – Komendanta Głównego PSP. W szkoleniu uczestniczyło 29 osób reprezentujących administrację samorządową szczebla gminnego i powiatowego oraz zakłady pracy.

Celem szkolenia było przygotowanie osób do realizacji zadań szkoleniowych z wybranych zagadnień z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, w ramach powszechnej samoobrony ludności. Program szkolenia obejmował 24 godziny dydaktyczne, w tym 19 godzin zajęć teoretycznych oraz 5 godzin zajęć praktycznych.

11. Organizację dwóch edycji szkolenia podstawowego dla nowo zatrudnionych pracowników ochrony ludności i obrony cywilnej w województwie, powiecie i gminie.

Szkolenia odbyły się w dniach 5–8 października oraz 23–26 listopada 2009 r. w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu, zgodnie z programem zatwierdzonym 3 sierpnia 2009 r. przez Zastępcę Komendanta Głównego PSP. Uczestnikami szkolenia było: w I terminie 45 osób, w II terminie 47 osób, reprezentujących pracowników Urzędów Wojewódzkich, Urzędów

Miast, Urzędów Gmin oraz zakładów pracy. Celem szkolenia było przygotowanie osób do właściwej realizacji zadań w administracji publicznej z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

Podczas szkoleń przedstawiono poniższą tematykę:

- rola i zadania obrony cywilnej;
- wybrane elementy zarządzania kryzysowego – kierowanie obroną cywilną;
- charakterystyka i rozpoznawanie zagrożeń ludności w czasie pokoju, kryzysu i wojny;
- wybrane systemy monitoringu;
- planowanie ochrony ludności i obrony cywilnej;
- zadania obrony cywilnej na szczeblu administracji samorządowej, w tym zakres obowiązków pracowników merytorycznych;
- ewakuacja ludności, w tym zagadnienia planowania i organizacji;
- psychologiczne aspekty sytuacji kryzysowych;
- edukacja dla bezpieczeństwa;
- system szkolenia na potrzeby ochrony ludności i obrony cywilnej;
- udział organizacji pozarządowych w ochronie ludności i obronie cywilnej;
- Państwowa Straż Pożarna i Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy;
- ochrona dóbr kultury przed nadzwyczajnymi zagrożeniami;
- obieg informacji oraz rola środków masowego przekazu w sytuacji zagrożenia;
- powszechna samoobrona – organizacja i zadania;
- formacje obrony cywilnej;
- funkcjonowanie Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego.

12. Organizację konferencji pt. „Obrona Cywilna Kraju – stan obecny i perspektywy”. Konferencja odbyła się 2 września 2009 r. podczas Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Centrum Konferencyjnym Targów w Kielcach. W konferencji uczestniczyło 65 osób. Celem konferencji była popularyzacja tematyki obrony cywilnej wśród zainteresowanych osób w obszarze podstaw prawnych, aktualnych założeń organizacyjnych, struktury i realiów funkcjonowania systemu obrony cywilnej w naszym kraju, w oparciu o ustawę o zarządzaniu kryzysowym oraz omówienie projektu ustawy o ochronie ludności.

13. Organizację odpraw szkoleniowych dla przedstawicieli szkół PSP, Wydziałów Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UW, komend wojewódzkich PSP, Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej i Ośrodka Szkolenia Obrony Cywilnej.

Pierwsza narada szkoleniowa odbyła się w dniach 18–19 marca 2009 r. w Szkole Podoficerskiej PSP w Bydgoszczy; uczestniczyły w niej 33 osoby.

Podczas narady przedstawiono następujące zagadnienia:

- projekt ustawy o ochronie ludności;
- procedury postępowania z zakresu pomocy humanitarnej oraz charakterystykę wybranych działań ratowniczych;
- zapoznano uczestników ze zmianami organizacyjnymi określonymi w statucie i regulaminie organizacyjnym Komendy Głównej PSP oraz wewnętrznym regulaminie Biura do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej;
- szczegółowo omówiono zagadnienia związane z procesem kształcenia osób dorosłych (andragogika);
- informację nt. szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej planowanych na rok 2009;
- rozliczenie wniosków z ostatniej narady.

Druga narada szkoleniowa odbyła się w dniach 14–15 grudnia 2009 r. w Szkole Aspirantów PSP w Krakowie, uczestniczyło w niej 26 osób.

Na odprawie została przedstawiona następująca tematyka:

- edukacja dla bezpieczeństwa w podstawach programowych na poszczególnych etapach edukacyjnych w systemie oświaty;
- zagrożenia radiacyjne w świetle katastrofy elektrowni jądrowej w Czarnobylu. Proces ewakuacji np. miasta Prypeć;
- realizacja szkoleń centralnych w 2009 r. oraz szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, planowane do realizacji w 2010 r.;
- realizacja szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w szkołach PSP, CNBOP oraz Ośrodka Szkolenia Obrony Cywilnej w 2009 r. Propozycje ofert szkoleniowych z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej na 2010 r.;
- przedstawienie opracowania zestawień szkoleń zrealizowanych w 2008 r. z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- wytyczne do sprawozdawczości dotyczącej szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej zrealizowanych w 2009 r.;
- wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju do działalności w dziedzinie obrony cywilnej w 2010 r.; zamiar przedsięwzięć edukacyjnych z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w 2010 r.;
- statystyki odwiedzin strony internetowej www.ock.gov.pl i algorytm przekazywania informacji do zamieszczania na stronie internetowej.

W 2009 r. opracowano następujące publikacje i programy szkolenia:

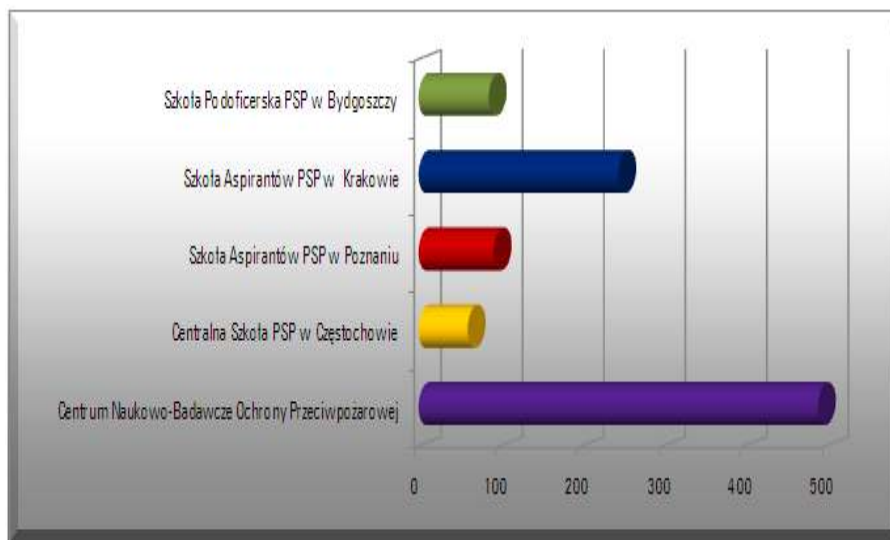
1. Wydawnictwa książkowe:
 - „Przygotowanie i prowadzenie ćwiczeń. Poradnik metodyczny”;
 - „Wybrane zagadnienia z zakresu międzynarodowego prawa humanitarnego”.
2. Programy szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej:
 - dla nowo zatrudnionych pracowników w województwie, powiecie i gminie;
 - dla dyrektorów Wydziałów Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędów Wojewódzkich;
 - dla komendantów wojewódzkich PSP;
 - dla instruktorów obrony cywilnej.

Szkolenie z zakresu ochrony ludności, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego zrealizowane w placówkach edukacyjnych PSP

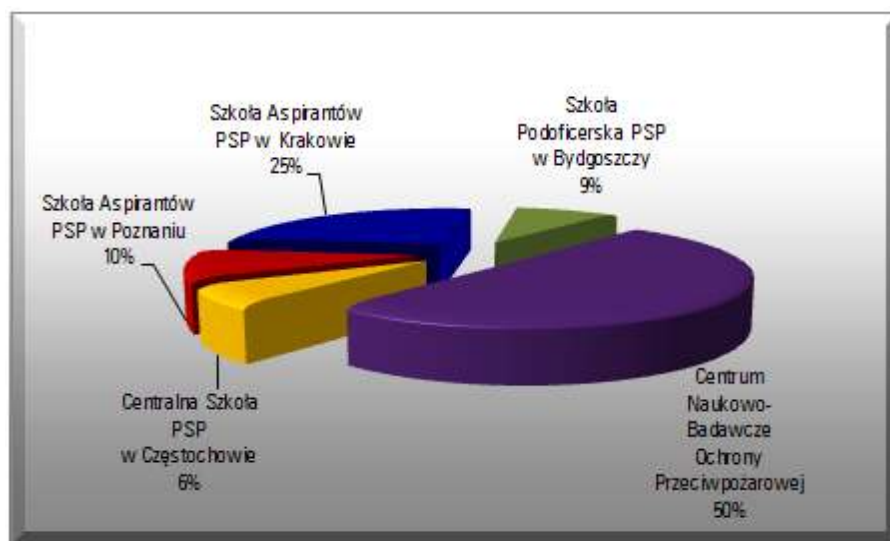
W 2009 r., w ramach szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, w placówkach edukacyjnych PSP przeszkolono 973 osoby. Najwięcej osób wzięło udział w przedsięwzięciach szkoleniowych Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej. Poniższe tabele i wykresy przedstawiają liczbę osób przeszkolonych w poszczególnych placówkach dydaktycznych oraz procentowy udział w szkoleniach w 2009 r. względem wszystkich szkoleń przeprowadzonych w szkołach PSP.

Tabela 51. Realizacja szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej realizowanych przez placówki edukacyjne PSP w 2009 r.

L.p.	Nazwa Ośrodka szkolenia PSP	Liczba osób
1.	Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej	490
2.	Centralna Szkoła PSP w Częstochowie	60
3.	Szkoła Aspirantów PSP w Poznaniu	92
4.	Szkoła Aspirantów PSP w Krakowie	245
5.	Szkoła Podoficerska PSP w Bydgoszczy	86
Razem		973

Rys. 51. Liczba osób przeszkolonych z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w placówkach dydaktycznych Państwowej Straży Pożarnej

Rys. 52. Procentowy wykres realizacji szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w placówkach dydaktycznych Państwowej Straży Pożarnej

Program edukacyjny „Bezpieczne życie”

Realizacja programu „Bezpieczne życie”

Biuro do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Komendy Głównej PSP nadzoruje realizację programu edukacyjnego „Bezpieczne życie” na terenie kraju. Przygotowanie do programu obejmuje szereg przedsięwzięć organizacyjno-merytorycznych z takim wyprzedzeniem, aby w kolejnym roku szkolnym program mógł być wdrożony w środowisku dzieci.

W roku szkolnym 2008/2009 programem objętych zostało **6402** dzieci ze **100** szkół.

Dla potrzeb realizacji programu zostało przygotowanych pod względem merytorycznym **218** nauczycieli nauczania początkowego.

Tabela 52. Miejscowości objęte programem „Bezpieczne życie” w roku szkolnym 2008/2009

Lp.	Miejscowość	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli	Liczba szkół	Uwagi
1.	Powiat łęczycki	1461	50	20	kontynuacja
2.	Kolbuszowa: Cmolas, Dzikowiec	550	28	8	kontynuacja
3.	Mragowo	755	24	8	kontynuacja
4.	Gmina Zebrzydowice	161	8	4	rozpoczęcie
5.	Warszawa: Bemowo, Rembertów, Wawer	1620	75	31	rozpoczęcie
6.	Miasto Chorzów	971	–	16	kontynuacja
7.	Gdynia	592	12	8	kontynuacja
8.	Gmina Deszczno	250	18	4	kontynuacja
9.	Pogórze powiat Puck	42	3	1	rozpoczęcie
Razem		6402	218	100	

Celem programu jest poprawa bezpieczeństwa w placówkach oświatowych oraz zwrócenie uwagi na bezpieczne zachowania dzieci w najbliższym otoczeniu. Program edukacyjny jest realizowany w oparciu o harmonogram, w którym zaplanowane są przedsięwzięcia na cały rok szkolny i obejmują one m.in.: prowadzenie zajęć przez nauczycieli, spotkania dzieci z przedstawicielami PSP, Policji i innych służb, pokaz sprzętu ratowniczego, wycieczki do jednostek

ratowniczo-gaśniczych PSP, konkursy z zakresu bezpieczeństwa przeprowadzane w różnych formach, przegląd placówek oświatowych pod względem bezpieczeństwa.

W ceremoniach uroczystego rozpoczęcia programu udział brali przedstawiciele władz samorządowych, placówek oświatowych, Państwowej Straży Pożarnej, Policji, innych zaangażowanych organizacji i instytucji oraz media.

Uroczystości były uświetnione występami artystycznymi dzieci i młodzieży z lokalnych szkół.

Na podkreślenie zasługuje zaangażowanie funkcjonariuszy z komend powiatowych i wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej, którzy pełnią ważną rolę w koordynacji przedsięwzięcia na swoim terenie.

Z ramienia Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej – Szefa Obrony Cywilnej Kraju, program jest koordynowany przez pracowników Wydziału do spraw Szkoleń i Ćwiczeń Obrony Cywilnej Biura do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, którzy biorą udział w spotkaniach organizacyjnych, mających na celu przygotowanie i wdrożenie programu oraz w uroczystych otwarciach i zakończeniach.

Tabela 53. Miejscowości objęte programem „Bezpieczne życie” w roku szkolnym 2009/2010

Lp.	Miejscowość	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli	Liczba szkół	Uwagi
1.	Kartuzy – powiat	2340	102	16	rozpoczęcie
2.	Warszawa Żoliborz	1300	31		rozpoczęcie
3.	Warszawa Wilanów	1100	14		rozpoczęcie
4.	Warszawa Wola	1900	15		rozpoczęcie
5.	Warszawa Praga Południe	2900	46		rozpoczęcie
6.	Chorzów	1012	6	16	kontynuacja
7.	Tomaszów Lubelski – powiat	1646	86	32	rozpoczęcie
8.	Piecki powiat Mrągowo	198	14		rozpoczęcie
9.	Parczew – powiat	700	15	9	rozpoczęcie
10.	Krosno Odrzańskie	497	23	8	rozpoczęcie
11.	Bartoszyce	71			kontynuacja
12.	Gmina Gozdowo, powiat sierpecki	306	24	3	rozpoczęcie
Razem		13970	376		

Plan realizacji programu edukacyjnego „Bezpieczne Życie” w roku szkolnym 2010/2011

Zaplanowano przedsięwzięcia organizacyjne na 2010 r. w celu wdrożenia programu w roku szkolnym 2010/2011 w następujących miejscowościach:

- powiat Myślenice (3049 dzieci, 116 nauczycieli, 54 szkoły);
- Brzeg Dolny;
- Świdnik;
- Sulęcín.

Program edukacyjny „Bezpieczne Życie” jest jedną z form edukacji społeczeństwa, realizowaną przy współpracy ze Szwedzką Ligą Obrony Cywilnej, na podstawie Protokołu Inwencyjnego podpisanego 20 września 2001 r. między Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej – Szefem Obrony Cywilnej Kraju a sekretarzem generalnym Szwedzkiej Ligi Obrony Cywilnej. Program ten ma na celu poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży przebywających w różnych miejscach o różnych porach roku.

Obejmuje on kilka bloków tematycznych:

- dwa z nich – „**Odnaleźć Zgubka**” oraz „**Bezpieczny dom**”, w ramach praw autorskich, są w dyspozycji Biura do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i zostały dostosowane do naszych realiów;
- kolejny „**Czujka w każdym domu**”, w ramach praw autorskich, są w dyspozycji Biura Rozpoznawania Zagrożeń Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej;
- blok „**Bezpiecznie z prądem**”, w ramach programu „Bezpieczne życie” uwzględniono program „Bezpiecznie z prądem”, który zawiera tematykę w zakresie bezpiecznego korzystania z energii elektrycznej. Celem programu jest podniesienie świadomości bezpiecznego korzystania z urządzeń elektrycznych wśród dzieci i młodzieży, promowanie bezpiecznego, ekologicznego i racjonalnego użytkowania energii elektrycznej, prawidłowego reagowania na sytuacje zagrożenia porażeniem prądem elektrycznym oraz kształtowanie nawyku oszczędnego korzystania z prądu;
- **pierwsza pomoc przedlekarska** – wraz z postępem cywilizacyjnym wzrasta liczba nieszczęśliwych wypadków. Corocznie ulega im wielu ludzi i nie można wykluczyć, że dotknie to również kogoś w naszym bliskim otoczeniu. Nawet przy najlepiej zorganizowanej służbie pogotowia ratunkowego, czasem musi upłynąć kilka lub kilkanaście minut, zanim poszkodowany uzyska

pomoc wykwalifikowanego lekarza. W tym czasie ofiara może liczyć tylko na naszą pomoc. Dlatego trenerzy programu przekazują wiedzę nt. zasad udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej;

- **bezpieczne szkoły** – kontrola placówek oświatowych pod kątem bezpieczeństwa ppoż. Dyrektor szkoły (placówki oświatowej) jest odpowiedzialny za warunki, w jakich uczy i wychowuje się dzieci i młodzież. Dyrektor powinien przestrzegać przepisów bhp i ppoż. odnoszących się do ściśle oświatowej roli obiektu szkolnego. Dlatego w czasie trwania programu nasilane są kontrole w przedmiotowym zakresie;
- **ćwiczenia pokazowe z zakresu ewakuacji** – w celu zapewnienia sprawnego przygotowania uczniów i nauczycieli szkoły do bezpiecznej ewakuacji w sytuacji wystąpienia zagrożenia, przeprowadzane są pokazowe ćwiczenia w tym zakresie pod nadzorem funkcjonariuszy PSP.

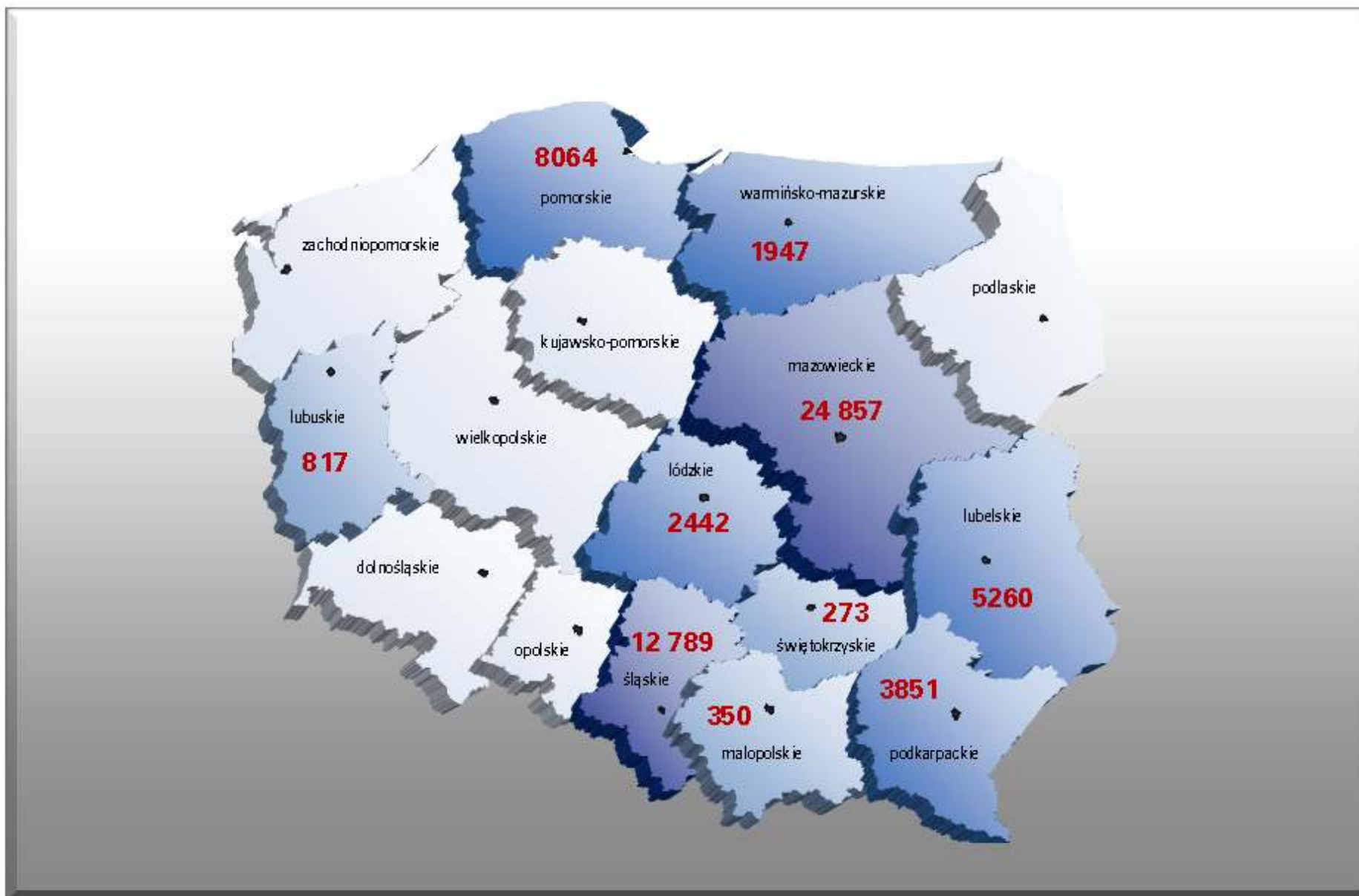
Tabela 54. Dane statystyczne na temat realizacji Programu w latach 2000–2009

Lp.	Rok	Miejscowość	Liczba				ogółem realizacja szkolenia dzieci w latach
			edukatorów	nauczycieli	placówki oświatowe	dzieci objętych programem (klasy I–III)	
1.	2000	Zakopane Instruktorzy ZHP	35	0	0	350	273
2.		gmina Chmielnik	24	0	3	273	
3.	2002	gmina Harasiuki	24	0	7	262	262
4.		Gdynia	25	0	0	0	
5.	2003	gmina Bartoszyce	34	0	7	423	981
6.		Gdynia	0	53	4	558	
7.		Warszawa gmina Bielany	24	15	14	0	
8.	2004	Dąbrowa Górnicza	32	150	25	3255	11 706
9.		Warszawa Bielany	0	144	0	3207	
10.		Warszawa, gmina Targówek	27	75	11	3015	
11.		Lesznów	4	54	4	610	

Lp.	Rok	Miejscowość	Liczba				ogółem realizacja szkolenia dzieci w latach
			edukatorów	nauczycieli	placówki oświatowe	dzieci objętych programem (klasy I–III)	
12.	2004	Stare Babice	6	44	3	558	11 706
13.		gmina Chmielnik	0	21	0	0	
14.		gmina Bartoszyce	0	17	0	0	
15.		Piotrków Trybunalski	16	0	0	0	
16.		gmina Jelesnia	4	0	0	0	
17.		gmina Białobrzegi	6	0	2	0	
18.		Śląska Komenda Wojewódzka PSP	4	0	0	0	
19.		Gdynia	0	39	7	850	
20.		gmina Bartoszyce	0	17	0	0	
21.		gmina Sępólno	0	12	4	211	
22.	2005	gmina Jelesnia	0	41	19	0	8401
23.		Piekary Śląskie	37	155	27	3162	
24.		Chorzów	48	0	17	1200	
25.		Mikołajki	0	24	4	289	
26.		Piotrków Trybunalski	0	85	0	2442	
27.	2006	gmina Białobrzegi	0	18	0	350	6152
28.		Gdynia	0	40	0	958	
29.	2006	Warszawa-Białogłoka	9	113	12	2388	6152
30.		Warszawa-Ursus	0	27	10	503	
31.		Sanok	0	24	10	1242	
32.		Chorzów	0	43	16	1019	
33.		Gdynia	0	35	7	1000	

Lp.	Rok	Miejscowość	Liczba				ogółem realizacja szkolenia dzieci w latach
			eduka- torów	nauczy- cieli	placówki oświatowe	dzieci objętych programem (klasy I–III)	
34.	2007	Warszawa	0	140	20	2 891	6148
35.		Sanok	0	24	35	1 242	
36.		Chorzów	0	43	16	1 015	
37.		Gdynia	0	35	8	1 000	
38.	2008	Powiat łęczyński	0	31	20	1 453	6276
39.		Miasto Gdynia	0	36	8	ok. 1 000	
40.		Miasto i gmina Nisko	0	40	9	555	
41.		Gmina Zebrzydowice	0	23	4	165	
42.		Warszawa, dzielnice – Praga Północ, Wesoła oraz Włochy	0	78	15	2 113	
43.		Miasto Chorzów	0	39	16	990	
44.	2008 /2009	Warszawa, dzielnice – Bemowo, Rembertów, Wawer	0	61	15	1620	6133
45.		Kolbuszowa: Cmolasy, Dzikowiec	0	28	8	550	
46.		Deszczno (SP: Deszczno, Bolemin, Ciecierzycy, Ulim	0	16	4	320	
47.		Mragowo	0	24	8	755	

			Liczba				ogółem realizacja szkolenia dzieci w latach
Lp.	Rok	Miejscowość	eduka- torów	nauczy- cieli	placówki oświatowe	dzieci objętych programem (klasy I–III)	
48.	2008 /2009	Powiat łęczyński	0	–	20	1461	6133
49.		Gdynia	0	–	8	358	
50.		Chorzów	0	–	16	971	
51.		Gmina Stare Babice	0	–	3	98	
52.	2009 /2010	Kartuzy – powiat	0	102	16	2338	6402
53.		Warszawa Żoliborz		31		1300	
54.		Warszawa Wilanów		14		1100	
55.		Warszawa Wola		15		1900	
56.		Warszawa Praga Południe		46		2900	
57.		Chorzów		6	16	1012	
58.		Tomaszów Lubelski – powiat		86	32	1646	
59.		Piecki powiat Mrągowo		14		198	
60.		Parczew – powiat		15	9	700	
61.		Krosno Odrzańskie		23	8	497	
62.		Bartoszyce		–	3	71	
63.		Gmina Gozdowo, powiat sierpecki		24	3	306	
Razem			359	2270	534	60650	

Rys. 53. Ilość dzieci objętych programem edukacyjnym „Bezpieczne życie” w latach 2000–2009

Realizacja zadań z zakresu zarządzania kryzysowego

Zgodnie z zarządzeniem Nr 20 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z 30 grudnia 2008 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Komendzie Główniej Państwowej Straży Pożarnej, do podstawowych zadań Biura do spraw Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej należy wykonywanie zadań w ramach zarządzania kryzysowego, w zakresie powierzonym Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej.

Obowiązek ten wynika z zapisów ustawy o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26 kwietnia 2007 r. (Dz. U. 07.89.590 z późn. zm.), które definiują organy właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego, ich zadania i zasady działania w tej dziedzinie, jak i zasady finansowania wykonywania zadań.

Ponadto, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2009 r. w sprawie określenia organów administracji rządowej, które utworzą centra zarządzania kryzysowego oraz sposobu ich funkcjonowania, literalnie wymienia Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej jako organ zobligowany do utworzenia centrum zarządzania kryzysowego na zasadach określonych w ww. akcie prawnym.

Realizując powyższe zobowiązania, Biuro do spraw Ochrony Ludności pracuje nad koncepcją utworzenia i funkcjonowania centrum zarządzania kryzysowego Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Zgodnie z powyższymi dokumentami będzie ono realizować m.in. następujące zadania:

- pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego;
- współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej oraz Rządowym Centrum Bezpieczeństwa;
- nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności;
- współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska;
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne;
- dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum;
- realizacja zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa;
- współdziałanie na wszystkich szczeblach administracji rządowej w zakresie informowania i przekazywania poleceń do wykonywania w systemie całodo-

bowym dla jednostek ochrony zdrowia w przypadkach awaryjnych, losowych, jak również zaburzeń funkcjonowania systemu.

Summary

Efforts on development and legislation of the act on civil protection intended to prepare appropriate solutions in that area and adjust them to actual needs and worldwide standards were maintained in 2009.

Already prepared draft of the Act on civil protection that was submitted and included into the agenda of Government is an important step to achieve safety of population with consideration of threats and hazards, both during the time of peace and possible war operations.

The draft of the Act is meant to provide necessary framework to establish circumstances that are indispensable for protection of health and life as well as basic survival conditions, collaboration and cooperation of rescue systems, institutions, teams of rescuers and other entities involved in tasks of civil protection. It also covers issues of humanitarian aid related to smooth coordination of reception or rendering and distribution of such support with guaranteed resources.

The anticipated act pays significant attention to formation of the society awareness and promotion of adequate behaviour in the face of danger in order to improve safety of citizens and mitigate direct consequences of hazards.

According to the draft document the civil protection is understood as a set of activities to be undertaken by appropriate authority bodies, rescue organizations and the humanitarian component as well as individual citizens with the aim to provide safety to the entire society. These activities should minimize consequences of events that present hazard to health and life of citizens, their property and natural environment.

It will be the legal act meant to make order in and bring together all the legal regulations in the field of civil protection with no interference into pragmatic rules and competences of entities appointed to carry out tasks of civil protection specified by separate regulations.

Cell Broadcast System

Efforts on the Project 'Cell Broadcast System in Poland' are already in progress, the system is intended as a supplement to the existing system of early warning and alerting people on hazards'.

In 2009 there was a possibility to participate in the Dutch project 'Cell Broadcast for public warning – Sharing knowledge and experiences and identification and standardisation of (technical) requirements'. The project was co-financed within the framework program 'Prevention, preparedness and consequence management of terrorism'. Within the framework of that initiative the Research and Development Centre for Fire Protection along with participation of the Bureau for Civil Protection and Civil Defense at the National Headquarter of the State Fire Service completed the following:

1. Workshop 'Best practices' (February 2009) that covered:
 - setting up the legal background for the draft act on civil protection with respect to possibility of sending short test messages (SMS) to individuals by telecom operators,
 - developing a model for the early warning system with consideration to the Cell Broadcast technology as a supplementary tool for the existing system for warning and alerting of populations about possible hazards.
2. Workgroup 'Language issues related to alert messages' (June 2009) where individual types of alert messages were defined.

Training programs on civil protection and civil defense

Training programs in 2009 were carried out on the following background:

1. Guidelines issued by the Head for Civil Protection of the Country on 21st April 2009 on organizational principles and applicable methods to carry out trainings on civil protection and civil defense.
2. Action Plan of the National Headquarter of the State Fire Service for the year of 2009,
3. Schedule of central training programs for the year of 2009 within the scope of civil protection, civil defense and crisis management.

In total, in 2009 as many as 483 persons benefited from training programs provided on the central level and dedicated to civil protection, civil defense and crisis management.

Trainings on civil protection, civil defense and crisis management completed at educational facilities of the State Fire Service

In 2009, within the program of training of civil protection and civil defense the State Fire Service provided training courses for 973 persons at their own training facilities. The largest group, i.e. 490 persons benefited from training opportunities at the Scientific and Research Centre of Fire Protection.

The educational program 'Safe life'

Bureau for Civil Protection and Civil Defense at the National Headquarter of the State Fire Service supervises implementation of the countrywide educational program 'Safe life'. Preparations to the program

include a number of organizational and content-related measures with sufficient advance so that the program would be popularized among children during the subsequent school year.

During the school year 2008/2009 the program covered 6402 children from 100 schools. As many as 218 teachers of early education were trained and prepared for implementation of the program in content-related aspects. Over the subsequent school year the program attracted 13,970 children and 376 appropriately trained and prepared teachers were involved in its implementation.

The program is targeted to improve safety at education facilities and to draw attention to safe behaviour of children within their closest vicinity. The educational program is implemented against the detailed schedule where measures for the entire school year are accurately prescribed and include but are not limited to lessons that are conducted by teachers, meeting of children with representatives of State Fire Service, police and other rescue organizations, demonstration of rescue equipment, excursions to facilities of rescue and firefighting troops of the State Fire Service, contest on safety carried out with use of various techniques and forms, inspection of educational facilities at the safety aspects.

The educational program 'Safe life' is one of various forms dedicated to education of the society and is implemented in collaboration with the Swedish League for Civil Defense on the basis of the Protocol of Intentions signed on 20th September 2001 by and between the Chief Commandant of the State Fire service and the general secretary of the Swedish League of Civil Defense.